

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 240 Lei

Pe jum. an . . . 120 Lei

Pe trei luni . . . 60 Lei

Pe o lună . . . 20 Lei

TELEFON P. ORAȘ ȘI

INTERURBAN No 750

ROMÂNUL

REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA
Str. Românului 1/a.
Inserțiunile se primesc
la administrație și se tar-
xează conform tarifului.
MANUSCRIPTELE
NU SE INAPOIAZĂ.

„Românul“

de Vasile Goldiș.

Reapare „Românul“.

El s'a născut din necesitatea de a se apăra solidaritatea națională a Românilor din Ardeal împotriva nechibzuitei și păcătoasei încercări de a desființa acea solidaritate, a slăbi astfel lupta națională de pe vremuri, a întârzia răsărirea libertății și plinirea vremii. A învins însă „Românul“.

În cursul îngrozitorului război „Românul“ a fost piatra credinței românești, goarna însuflețirii și a nădejzii. El singur. Dintre rândurile tipărite într'ânsul sălta spre ceruri flacăra luminătoare a minunii, ce era să vie. Aduceți-vă aminte!

Și atunci Ungurii l'au suprimat. Și în lipsa lui au urmat bachanalile ticăloșilor și victoria tristă de o zi a sacerdotului trădării de neam. Groaznică i-a fost moartea în cetatea robirii și acolo-i putrezesc oasele în mijlocul dușmanilor noștri, cărora se vându-se pentru spurcata-i poftă de mărire. „A învins „Românul“, căci de spaima lui numai în întunerecul nopții eutezau a șopti trădătorii.

Istoria își țesea pânza înainte. Ceasul de veacuri așteptat a sosit. Scuturându-și călăii, în ziua revoluției reapare „Românul“. Mișcarea națională își reprimește cărmaciul, calea e fixată, glasul e limpede și sufletele nu se mai îndoesc. Dela „Românul“ se tichuește ultimatul trimis guvernului unguresc, apelul către națiunile lumii, răspunsul dat hainului interpret al Budapestei. „Alea iacta fuit“. Sortile au căzut. Dela „Românul“ se propune adunarea națională la Alba-Iulia, el face chemarea, directorul lui este autorul hotărârilor istorice din cetatea lui Mihai în 1 Decembrie din anul 1918 și tot directorul lui duce Majestății Sale Ferdinand I-ul la București actul unirii pe veci a Ardealului, Banatului, Aradului, Crișanei și Maramureșului cu „România“.

„Adunarea națională a tuturor Românilor din Transilvania, Banat și Țara-Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba-Iulia în ziua de 18 Noembrie (1 Decembrie) 1918, decretează unirea acelor Români și a tuturor teritoriilor locuite de dânsii cu România“.

La Alba-Iulia noi ne-am unit cu „România“, care în sufletele noastre închi- puia *noul Stat Român* între hotarele et- nice ale întregului neam românesc, închi- puia *geniul latin*, care va readuce nobila viță romană la obârșia sa, la cultura apu- seană pornită din Roma cea de aur a ci- vilizațiunii umane.

Această sfântă unire a noastră cu în- treg neamul românesc a fost decretată pentru vecie și fără condițiuni.

Partidele din vechiul regat, cari do- resc desființarea organizației politice ar- delenești, asemenea ariviștilor și puțin gânditorilor din Ardeal spun atunci, că prin înfăptuirea acestei uniri, misiunea istorică a partidului național s'a termi- nat, el nu mai are rost și Români din Ardeal trebuie să se fărâmițeze ca făina orbului în partidele vechi și noi, exis- tente și fiitoare din vechiul regat.

Partidele acestea, și ariviștii și puțin gânditorii din Ardeal uită ori simulează că uită partea a doua din hotărârile dela Alba-Iulia. În această parte adunarea na- țională dela Alba-Iulia stabilește „*princi- piile fundamentale la alcătuirea noului Stat-Român*“. Nu ca condițiuni ale unirii, ci ca condițiuni ale fericitei viitoare a întreg neamului românesc, pe care duhul istoriei îl cheamă să-și alcătuiască acum noul său Stat național.

Când adunarea națională dela Alba- Iulia a proclamat principiile fundamen- tale la alcătuirea noului Stat Român, tot atunci *acea adunare în numele națiunii române a însărcinat partidul național român cu realizarea acestor prin- cipii*. Nu avea nici un rost, ca adunarea națională dela Alba-Iulia să proclame principiile, iar realizarea lor să o lase în stirea Domnului.

Iată noua misiune istorică a partidu- lui național român.

Această nouă misiune a partidului național nu este încă terminată. Partidul național român trebuie să existe, până când principiile proclamate la Alba-Iulia nu vor deveni realitate, până când acestea principii nu vor fi zidite la temelile nou- lui Stat Român.

Recitiți acele „principii“, și acei, cari pot să înțeleagă rostul progresului pe seara înfinită a civilizațiunii umane, vor vedea, că ele constituie cuprinsul oricărei vieți civilizate de Stat și deci neînșelă- toarele condiții ale adevăratei fericiri vii- toare a națiunii române.

Aceste principii sunt „sufletul Ardea- lului“ și reprezentantul singur chemat și autorizat al acestui suflet este partidul național român. De-o sută de ori de-ați desființat partidul național el totdeatătea ori va renaște, ca pasărea Phönix, căci

veți putea desființa oameni și organizații, dar nu veți putea ucide „sufletul“ nostru. Ardealul vrea să-și verse sufletul său în alcătuirea noului Stat român și niciodată el nu se va ști fericit în acest Stat, câtă vreme își va simți strein sufletul său în- tr'ânsul.

De aci curiosul fenomen, că cu toată zvârcolirea partidelor din vechiul regat de a-și înregimenta ardeleni, niciodată opinia publică a Țării nu în acești arde- leni simte Ardealul, ci exclusiv numai în partidul național. Avea Averescu vre-o cincizeci deputați ardeleni, vor avea poate liberalii mai mulți, nici atunci, nici acum nu aceștia au reprezentat ori vor repre- zenta Ardealul. Averescanii ardeleni re- prezintă în Ardeal partidul poporului, li- bralii ardeleni reprezintă în Ardeal par- tidul liberal, nici unii, nici alții nu repre- zintă însă Ardealul în viața politică a Statului român.

„Fără partidul național nu se poate fundamenta noul Stat român. Rătăcirea în această direcție a generalului Averescu s'a răzbunat amar. Aceeași rătăcire o re- petă acum partidul liberal. Organizația-i

este însă mai presus de orice îndoială, că nu-i va succede fundamentarea noului Stat român și asigurarea condițiunilor de pașnic progres pentru timpuri îndepăr- tate. Temerara lui îndrăzneală și ana- chronistica-i încercare, de a governa sin- gur sub regimul votului obștesc, va eșua și va fi mare norocul, dacă nu va pro- duce vre-o zguduire dureroasă în viața fragedă a noului Stat român.

E ușor de înțeles, că afară de princi- pala misiune istorică a sa, partidul na- țional este chemat să reprezinte și să apere interesele speciale ale Ardealului și ale ardelenilor. Cum poate să creadă ci- neva, că Ardealul, o țară aproape tot așa de mare, ca vechiul regat, cu un popor luminat și conștiu de drepturile sale, ar putea să rămână fără organizația sa po- litică distinctă? Vor trece zeci de ani pâ- nă la asimilarea desăvârșită a întreg nea- mului nostru dintre Nistru și Tisa, iară până atunci fiecare provincie își va avea organizația sa politică deosebită.

„Românul“ reapare. El rămâne credin- cios principiului său fundamental de a servi interesul națiunii române întregi, și, ca în trecut, va fi și în viitor intransigen- tul soldat al idealului național. În toate luptele lui a învins. Va învinge și acum,

sunt convins, în noua luptă, la care se angajează pentru zidirea sufletului ardelenesc la temelile noului Stat român.

„Românul” reapare. Sus inimile voi toți, cari din dragoste neprihănită sunteți slujitorii neamului românesc și doriți a lui înălțare.

Gravul accident al d-lui Iuliu Maniu.

D. Iuliu Maniu plecând Luni la Somcuta-Mare, unde a fost convocată pentru Marți o mare întrunire a partidului național, a suferit un grav accident.

D. Maniu a plecat cu automobilul la orele 11 a. m. Ajungând până la comuna Câtcău, de lângă Dej, a fost silit să se reîntoarcă din cauza că șoseaua era prea înzăpezită și automobilul nu putea trece. D. Maniu s'a oprit la Dej pentru a se pune în legătură telefonică cu organizația din Somcuta-Mare și a vedea în ce chip ar putea continua călătoria. La intrare în edificiul poștei, fiind solul ghetos, printr-o întâmplare nenorocoasă a alunecat pe trotuar și căzând s'a fracturat piciorul stâng (osul inferior „tibia”). Imediat i-s'a făcut un bandaj de către doi medici din localitate Wasserztsom și Parady.

D. Maniu reîntorcându-se la Cluj a fost transportat la clinica chirurgicală a dlui profesor Iacobovici, care l-a vizitat încă Lună seara constatând fractura. D. profesor a declarat, că este vorba de un caz normal, neputându-se constata nici o complicație, totuși vindecarea fracturii reclamă timp de 2—3 săptămâni.

D. Maniu urma să ia parte intensivă în campania electorală, tinerarul fiind tocmai Marți stabilit de către biroul electoral. D. Maniu trebuia să ia parte la mai multe întruniri în județele Bihor, Maramureș, Satu-Mare, Cojocna, Bistrița, Sibiu, Făgăraș, etc. (Va)

Situația partidului național în campania electorală.

— Comunicat oficial. —

Biroul de presă al partidului național a adresat presei următoarele informații relativ la situația partidului în campania electorală:

„Campania electorală din Ardeal se desfășoară cu îndârjire tot mai crescândă. Situația partidului național este pretutindeni din cele mai bune.

Poporul fanatizat se grupează în jurul nostru.

D. Vasile Goldiș către alegătorii din circumscripțiile Pecica și Ineu.

Multe săptămâni d. Vasile Goldiș, a fost greu bolnav. Cu toții am fost foarte îngrijorați, deoarece o boală grea a ținut la pat pe distinsul nostru fruntaș tocmai în aceste momente critice când mai mult de oricând cuvântul lui hotărâtor și sfaturile dsale înțelepte ar fi fost pentru noi călăuză sigură în vălmășagul luptei grele ce ducem pentru dreptate și adevăr.

Bunul Dumnezeu s'a îndurat de lacrimile slugilor sale: iubitorul nostru fruntaș este în afară de orice primejdie, el a părăsit patul durerilor cari l-au chinuit, dar cu toate acestea dsa încă multe zile nu va putea să iasă din casă.

Ne grăbim să vestim această bucurie tuturor prietenilor și cunoscuților, vestim întregului neam românesc din cuprinsul Ardealului, Banatului,

V. Goldiș

fost ministru, secret. cons. în Arad, candidat de deputat al circumscripțiilor electorale Pecica și Ineu.

Crișanei și al Maramureșului pentru luminarea și desrobirea căruia distinsul fruntaș a muncit și a jertfit foarte multă energie și o parte însemnată din sănătatea dsale.

Rugăm pe bunul Dumnezeu să ni-l redea cât mai curând și pe deplin sănătos.

Comitetul central executiv al Partidului Național Român l-a candidat pe d. V. Goldiș de deputat în circumscripțiile Pecica și Ineu, ambele în județul Arad.

Deoarece starea sănătății distinsului nostru fruntaș nu este pe deplin restabilă, și, prin urmare, neputând să se prezinte decât peste vre-o săptămână între alegătorii din numitele circumscripții, dsa a lansat următoarele scrisori deschise pe cari le publicăm în întregime:

Către alegătorii din circumscripția Pecica.

Stimați alegători,

Comitetul central executiv al partidului național român m'a candidat de deputat în circumscripția Pecica. Tocmai în timpul acesta multe săptămâni am fost greu bolnav și chiar de acum înainte încă multe zile nu voi putea să ies din casă, așa că nu știu, dacă voi putea ori ba să am bucuria a Vă vedea stimați alegători, înainte de a legere. Pentru aceea conducătorii și fruntașii partidului național au luat asupra lor sarcina, cu să Vă cerceteze și să Vă vorbească. Primiți-i cu drag, cum și dânsii cu drag merg în mijlocul Dumneavoastră. Primiți-i cu drag, căci ei vin la Dumneavoastră în numele partidului național român, în numele aceluia partid, sub

steagurile căruia Dumneavoastră cu bărbăție românească ați luptat atâția zeci de ani pentru libertatea noastră națională. Aduceți-vă aminte de luptele acelor grele zile și rămâneți credincioși steagurilor, cari v'au dus la biruință. Cu ajutorul marelui Dumnezeu suntem acum toți Români într'un singur stat românesc. Sunt multe partide politice în statul acesta. Vor fi bune, vor fi rele, Dumnezeu le vede rărunchii, dar Românii din Ardeal, Banat, Arad, Crișana și Maramureș își au și ei partidul lor strămoșesc, partidul național român. Sub aripele acestui partid am crescut cu toții, el ne-a încălzit sufletul pentru iubirea neamului, luptând sub steagurile lui am ajuns la biruință. Steagurile acestui partid vor fi scutul nostru și în viitor.

Iar eu personal ce să Vă spun, ce să Vă făgăduesc? Dumneavoastră toți mă cunoașteți. Nu pot să Vă făgăduesc altceva, decât că rămân acela, care am fost viața mea întreagă, iubitor neamului meu românesc și luptător pentru binele lui. Ce un om poate să tacă, voi face tot pentru propășirea și fericirea scumpului nostru neam românesc. Voi scuti cu toate puterile mele interesele circumscripțiunii Pecica și fiecare locuitor al acestui cerc va afla în mine pe bunul său frate, care tot ceea ce se poate face după dreptate, cu cinste și cu omenie, va face tuturor.

Vă trimit la toți voie bună și sănătate, și har dela bunul Dumnezeu.

Al Dumneavoastră

Arad, 18 Februarie n. 1922.

iubitor frate

Vasile Goldiș,

fost ministru, secretar consistorial în Arad.

Cătră alegătorii români din județul Arad.

Guvernul generalului Averescu a căzut. A căzut în urma păcatelor sale, lăsând în urma sa țara jăfuită și sărăcită. Nimic, din câte a promis nu a împlinit și românii din Ardeal și din Banat, cari acu doi ani s'au lăsat amăgiți de făgăduelile averescanilor, rușinați recunosc, că s'au înșelat și au păcătuit, când s'au făcut trădătorii partidului ardelenesc, partidului național.

Țara e chemată acum să aleagă un nou parlament. Iarși vin între voi, iubiți alegători români din județul Aradului, tot felul de partide

de care voi niciodată nu ați auzit, pe care nu le cunoașteți, dar care și acum, ca și averescanii, vă făgăduesc toate bunătățile lumii, marea cu sarea, pământurile de arat și pădurile de tăiat, și fericire și bunăstare, chiar apele râurilor se vor preface în lapte, dacă veți vota cu dânșii, iar dacă au izbutit ei i-au frunza în buze și nu-i mai vedeți până la alte alegeri.

Vor cuteza și averescanii să vă ceară iar voturile, vin apoi liberalii, cari după generalul Averescu au pus mâna pe guvern, fără să-i fi cerut țara, vin și ei cu droaia să vă ceară să-i iubiți, făgăduindu-vă tot ce dorește inima voastră, vin țăraniștii ca lupii îmbrăcați în piele de oaie cu căpetenia lor Constantin Stere, care în vremea războiului a vândut nemților Țara Românească,

Și între atâtea partide voi nici nu mai vedeți poate **vechiul vostru partid național** cu steagurile lui zdrențuite în luptele crâncene de odinioară pentru drepturile voastre și pentru libertatea voastră națională. Ați uitat voi pe vechii voștri luptători, încărunțiți și îmbătrâniți de suferințele răbdate pentru voi și pentru binele vostru? Nu vă mai aduceți voi aminte de luptele noastre cu dușmanii de veacuri? Pentru cine a luptat și a suferit partidul național român pe vremea ungarilor? Oare pentru grofi și pentru baroni? Oare nu pentru voi, scumpi țărani români și nu împreună cu voi, și numai cu voi împreună a luptat partidul național român pe vremea urgiei ungurești? Cum cutează așa zișii „țăraniști” și toate celelalte partide să se ridice între voi și între vechiul partid național

Candidații partidului național român în județul Aradului sunt următorii :

I. CANDIDAȚI DE DEPUTAȚI :

1. RADNA: Dr. Alexandru Stoenuș, fost deputat, avocat în Arad.
2. ȘIRIA: Dr. Ștefan C. Pop, fost ministru și deputat, proprietar.
3. TÂRNOVA (Pâncota): Dr. Ștefan C. Pop, fost ministru și deputat, proprietar.
4. INEU: Vasile Goldiș, fost ministru și deputat, secretar consistorial în Arad.
5. CHIȘINEU: Alexandru Vlad, colonel în retragere, fost comandant al reg. arădan 93.
6. ȘIMAND: Dr. Iustin Marșieu, fost prefect al jud. și orașului Arad, avocat în Arad.
7. BUTENI—HĂLMAGIU: Dr. Aurel Grozda, fost deputat, avocat în Buteni.
8. PECICA: Vasile Goldiș, fost ministru și deputat, secretar consistorial în Arad.

II. CANDIDAȚI DE SENATORI :

1. Circumscripțiile PECICA, RADNA și ȘIRIA: Iuliu Groșoreanu, fost senator, învățător român în Galșa.
2. Circums. TÂRNOVA, INEU și HĂLMAGIU: Ioan Georgia protopop rom. în Ineu.
3. Circums. CHIȘINEU și ȘIMAND: Ștefan Leucuța, preot în Șimand, tatăl preotului martir C. Leucuța tot din Șimand, pe care bolșevicii unguri l-au omorât mișelește în 1919.

Români din județul Aradului, votați numai pe acești candidați ai partidului național român!

Comitetul partidului național român din jud. Aradului.

nal român, care a fost partidul vostru, adevăratul partid al țăranilor români din Ardeal, Banat, Arad, Crișana și Maramurăș?

Partidul național român a scos din robia națională pe țărani români din Ardeal, Banat, Arad, Crișana și Maramurăș. Indată ce a ajuns pe scurtă vreme la putere partidul național a dat țăranilor români votul obștesc, a făcut legea pentru împărțirea pământurilor și numai partidele dușmane l-au împedat să ducă la îndeplinire toate legiurile pentru fericirea neamului nostru și mai vârtos pentru fericirea voastră, țărani români!

Țărani români din județul Aradului, voi cari vă aduceți aminte de luptele crâncene ce ați purtat în frunte cu conducătorii voștri fiind cu toții soldați ai partidului național român, cari ați văzut în urmă amăgirea, ce Vi-a venit dela partidele noi necunoscute vouă până aci, **înțoarceți-vă la vatra voastră strămoșească, înțoarceți-vă sub steagurile partidului vostru național, sub aceste steaguri zdrențuite în luptele pentru libertatea voastră, căci singure tot numai aceste steaguri vor fi scutul vostru și apărarea voastră**, partidul național, numai el singur este partidul țăranilor români și al întreg neamului românesc din Ardeal, Banat, Arad, Crișana și Maramurăș. Și voi toți intelectualii români, preoți, învățători, comercianți, meseriași, institute românești de credit și economii, asociațiuni și altele, treziți-vă și băgați de seamă, că numai strânși uniți la olaltă în jurul și sub steagurile vechiului partid național român veți putea să vă apărați interesele voastre, ale fiilor și nepoților voștri

Români din județul Aradului, adunați-vă cu toți în jurul partidului național român, arătați ușa tuturor celorlalte partide străine de păsurile și durerile voastre și votați numai cu candidații partidului național român.

INFORMAȚII.

Din ale zilei.

La întrunirea de Luni a d-ului Vintilă Brătianu, un simpatic bătrân bucureștean, bine înțeles liberal sădea, a făcut un aspru rechizitoriu partidului național. Crezându-se în situațiunea de a cunoaște istoria acestui partid și dorind să-i dea lovitura de grație, și-a terminat una dintre frazele-i binecunoscute astfel: „Să fie fericit partidul național cu Bontescu și Tăslăuanu,

Simpaticul bătrân uitase, că d. Bontescu a părăsit partidul național în ziua, în care a ieșit din guvernul Vaida, iar „marele” Tăslăuanu fusese eliminat din partidul național în ziua, în care intrase în guvernul Averescu. Suntem însă curioși, cum și când vor scăpa liberalii de micii, dar numeroși lor tăslăuani ardeleni?

Cu acelaș prilej un alt penzionar bătrân, orator festiv și dânsul, dar pentru varietate acum nu bucureștean, ci chiar de aci din Arad, își bătea puternic pieptul său de peste șaptezeci de ani și vocifera strident în sală: „Da, eu viața mea întreagă am fost cel mai credincios și statornic soldat al partidului național până în ziua dela Alba-Iulia, când acel partid și-a terminat glorioasa misiune istorică și și-a pierdut orice rost mai departe în lumea aceasta. Pentru aceea eu de acum înainte voi fi tot astfel soldatul credincios și statornic al partidului liberal, dela care putem aștepta toate fericițiile.”

Bietul bătrân a căzut jertfă senilității. Uitase cu desăvârșire, că acu câțiva ani dânsul, „credinciosul și statornicul soldat al partidului național”, fusese în Arad cel mai fervent agent electoral al lui... Tisza Pista.

Era odată în Arad un notar public român. Om de omenie și bun creștin, dar un îndrăcit aderent al tuturor guvernelor ungurești, fusese chiar multă vreme președintele partidului liberal al... lui Tisza Kálmán. De dragul acestor guverne în familia lui nici nu se vorbea decât ungurește. Bătrânii s'au dus, au murit, dar familia a păstrat cu credință tradiția și se ținea cu rigoare departe de orice manifestări naționale românești, dau chiar cu socoteala, că cultiva înțimă amicitie cu cel mai spurcat sovinișt maghiar din Arad și Ungaria întreagă.

Pentru mandatul de deputat al orașului Arad, se dă o mare luptă. Liberalii fac sforțări nemai pomenite pentru ca să asigure biruința ministrului de finanțe, d. V. Brătianu. Contracandidatul cel mai serios al ministrului de finanțe este d. dr. Nicolae Lupu, fost ministru, care candidează cu program țărănist. Fără șanse de reușită, ci mai mult pentru „prestigiul” steagului candidează d. dr. C. Iancu, (averescan). Mai candidează d. A. Miclosi, învățător, conservator-democrat și d. Fisan, independent.

Pentru Senat candidează dnii C. Cocias (liberal), D. Bumbesiu (țărănișt), Bonkodan (liberal indep.), Alevra, fost senator (?)

Persoanele cari doresc a se abona la ziarul nostru sunt rugate a ne trimite costul abonamentului deocamdată **NUMAI PE TIMP DE O LUNĂ, IN SUMA DE 20.**— Lei, care trebuie însă achitată înainte, căci fără plata anticipativă a abonamentului nimănuia nu se va putea expedia ziarul.

Plățile se fac la administrația ziarului care în schimb, abonaților din localitate, va elibera chitanțe din carnet, având a iscăli și abonatul contrachitanța, iar celor ce ne vor plăti prin poștă, spre dovadă va servi recipisa poștală.

ADMINISTRAȚIA ZIARULUI.

Primăria orașului Arad, aduce la cunoștința generală, că comisiunea județeană de cumpărare cu hotărârea sa, nr. 1100—1922, în interesul aprovizionării armatei din garnizoana Arad precum și a populației avizată la aprovizionare publică, a prohibit (oprit) orice transport de grâu și făină în afară din județ și orașul Arad, obligând pe oricare transportator care dorește a transporta din această regiune orice cantitate mică din articolele susamintite, ca înainte de transportare să-și câștige autorizația de transport dela comisiunea județeană de cumpărare (Biroul prefecturii nr. 7—4. Contravenienții se vor pedepsi conform legii.